

POSTANOWIENIE

22 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 22 października 2025 r. w Warszawie
w sprawie ze skargi E.R. o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie
z 27 stycznia 2022 r., IX Ca 666/21,
wydanego w sprawie z powództwa E.R.
przeciwko M.N. i M.N.1

o usunięcie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym
w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 27 stycznia 2022 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie oddalił apelację powódki E.R. od wyroku Sądu Rejonowego w Mrągowie z 9 kwietnia 2021 r., I C 983/19, w którym Sąd oddalił jej powództwo przeciwko M.N. i M.N.1 o usunięcie niezgodności między stanem prawnym ujawnionym w bliżej określonej księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym przez wykreślenie bliżej określonej nieodpłatnej służebności gruntowej.

2. Powódka wywiodła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem wyroku Sądu Okręgowego, zaskarżając go w całości. Skarżąca zarzuciła, że wyrok jest

niezgodny z art. 145 § 1, 2 i 3 k.c., 58 § 1, 2 i 3 k.c., art. 64 ust. 1, 2 i 3 Konstytucji RP, art. 5, art. 6 ust. 1 i 2 i art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, art. 367 § 3 k.p.c., art. 380 k.p.c., art. 224 § 1 k.p.c. i 379 pkt. 5 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga podlegała odrzuceniu.

4. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego celem jest uzyskanie prejudykatu umożliwiającego dochodzenie od Skarbu Państwa odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej. Środek ten, unormowany w art. 424¹ § 1 k.p.c., ma wysoce sformalizowany charakter. Obligatoryjne elementy skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia wymienione zostały w art. 424⁵ § 1 i 2 k.p.c. W pierwszym z przywołanych przepisów wyliczono elementy konstrukcyjne omawianej skargi, których pominięcie skutkuje odrzuceniem tego środka zaskarżenia – bez wzywania do uzupełnienia stwierdzonych braków (art. 424⁸ § 1 k.p.c.).

5. Przepis art. 424⁵ § 1 wprowadza sześć koniecznych elementów konstrukcyjnych skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Każde z nich jest indywidualne i niezależne, a jednocześnie w skardze muszą być wyodrębnione i wypełnione wszystkie. Pominięcie lub nieprawidłowe skonstruowanie choćby jednego z nich powoduje, że skarga jest dotknięta istotną wadą, nienaprawialną w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych i podlega odrzuceniu *a limine* (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2015 r., V CNP 56/14, nie publ.).

6. Z art. 424⁵ § 1 k.p.c. wynika, że na skarżącym spoczywa obowiązek wykazania, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, a ponadto – gdy skargę wniesiono, stosując art. 424¹ § 2 k.p.c. – że występuje wyjątkowy wypadek uzasadniający wniesienie skargi. Realizacja tego obowiązku – na co wielokrotnie zwracał uwagę Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie – nie może opierać się na ogólnym oświadczeniu skarżącego, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia nie było

możliwe w drodze innych środków prawnych, gdyż zgodnie z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. skarżący musi „wykazać” (nie tylko „wskazać”), że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było ani nie jest możliwe. Musi więc ujawnić i przedstawić w skardze tę okoliczność w sposób wyczerpujący i niebudzący wątpliwości oraz w drodze stosownego wywodu dowieść jej istnienia i przekonująco uzasadnić (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 grudnia 2018 r., I CNP 40/18; z 20 lipca 2005 r., IV CNP 1/05; z 7 sierpnia 2012 r., III CNP 14/12; z 18 kwietnia 2018 r., III CNP 9/18 oraz z 23 marca 2018 r., II CNP 58/17). We wniesionej skardze skarżący ograniczył się jedynie do stwierdzenia, że zaskarżony wyrok nie podlega wzruszeniu w drodze innych środków prawnych, brak bowiem ustawowej podstawy do złożenia skargi o wznowienie postępowania, a ponadto nie podlega zaskarżeniu skargą kasacyjną. W skardze nie zawarto szerszego wywodu prawnego wykazującego to stanowisko.

7. Skarżąca powinna w skardze zawrzeć uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody w określonej wysokości (postanowienie SN z 21 grudnia 2017 r., II CNP 45/17). Przewidziane w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaganie uprawdopodobnienia szkody jest spełnione, gdy skarżący określi postać szkody, wysokość i czas jej powstania oraz związek przyczynowy z wydaniem orzeczenia będącego przedmiotem skargi, a także przedstawi środki uwiarygodniające jej powstanie. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem w takich wypadkach niezbędne jest przeprowadzenie przekonującego wywodu wskazującego czas powstania szkody oraz związek przyczynowy między nią a wydaniem zaskarżonego orzeczenia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006, Nr 1, poz. 1631; z 27 kwietnia 2021 r., III CNP 13/20, niepubl.). Skarżąca podniosła, że w związku z wydaniem wyroku objętego wniesioną przez nią skargą poniosła szkodę w wysokości 60.000 zł. W uzasadnieniu takich rozmiarów szkody skarżąca ograniczyła się do wskazania przybliżonych rozmiarów drogi użytkowanej w ramach służebności, ogólnego stwierdzenia, że jej szkoda wynika z obniżenia wartości działki i że jej wysokość uprawdopodobniają dowody zawarte w aktach sprawy. Nie określiła jednak w sposób precyzyjny na czym polega jej szkoda, jakiej miała doznać na skutek wydania wyroku objętego skargą i skąd wynikają podane jej rozmiary. Wypada

przy tym zwrócić uwagę, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem jako wyrządzenie szkody w rozumieniu art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. nie należy traktować nieuwzględnienia powództwa. Szkada spowodowana przez wydanie orzeczenia powinna powstać później niż w dacie wydania orzeczenia. Gdyby przyjąć odmienne stanowisko, w przypadku każdego rozstrzygnięcia niekorzystnego w całości lub części dla jednej ze strony, można byłoby, w ramach wypełniania obowiązku wynikającego z art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c., wykazywać jedynie wysokość żądania nieuwzględnionego przez sąd. Skarga w tym zakresie nie odpowiada zatem wymogom przewidzianym w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.

8. W związku z niespełnieniem wymagań konstrukcyjnych stawianych skardze na niezgodność z prawem prawomocnego wyroku zgodnie z art. 424⁸ § 1 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

(G.N.-J.)

[a.ł]